

ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK BIZTOSA

**Bratislava
2010**

Ki az állampolgári jogok biztosa?

Az állampolgári jogok biztosa Szlovák Köztársaság független alkotmányos szerve, amelynek pozícióját és hatáskörét a Szlovák Köztársaság Alkotmánya és az állampolgári jogok biztosáról szóló 564/2001. Tt. sz. törvény és annak későbbi módosításai szabályozzák.

A Szlovák Köztársaság történetében az első ombusman doc. JUDr. Pavel Kandráč, CSc.

Az állampolgári jogok biztosának hatásköre

Szlovák Köztársaság Alkotmánya 151.a. cikkének 1. bekezd. szerint „az állampolgári jogok biztosa Szlovák Köztársaság független szerve, amely törvényben meghatározott terjedelemben és módon védi a természetes személyek és a jogi személyek alapvető jogait és szabadságait a közigazgatási szervek és egyéb közhatalom szervei előtti eljárásokban, ha azok eljárása, döntése vagy tétlensége ellentétben áll a jogrenddel. Törvény által meghatározott esetekben az állampolgári jogok biztosa részt vehet a közhatalom szerveiben működő személyek felelőségének érvényre juttatásában, ha ezek a személyek a természetes személyek és a jogi személyek alapvető jogait vagy szabadságait megsértették. A közhatalom minden szerve az állampolgári jogok biztosának megadja a szükséges együttműködést.”

A természetes személyek és a jogi személyek alapvető jogai és szabadságai védelmének terjedelmét és módját, amellyel az állampolgári jogok biztosa mint független szerv segítséget nyújt, valamint a részleteket az állampolgári jogok biztosának választásáról és visszahívásáról, hatásköréről, tevékenységének feltételeiről, a jogi védelem módjáról, a természetes személyek és a jogi személyek jogainak érvényre juttatásáról az állampolgári jogok biztosáról szóló törvény határozza meg.

Az állampolgári jogok biztosához fordulhat **mindenki**, aki úgy véli, hogy a közigazgatási szerv eljárása, döntése vagy tétlensége során – ellentétben a jogrenddel vagy a demokratikus alapelvekkel és a jogállam alapelveivel – alapvető jogai és szabadságai meg voltak sértve.

Azon alapvető jogok és szabadságok, melyeknek védelmében az állampolgári jogok biztosa közreműködik, a Szlovák Köztársaság Alkotmányának második fejezetében, valamint nemzetközi dokumentumokban található.

Az állampolgári jogok biztosának hatásköre kiterjed a közigazgatási szervekre, amelyek közé tartoznak mindenekelőtt:

- **az államigazgatási szervek, pl.:**
  - minisztériumok és az államigazgatás egyéb központi szervei,
  - a helyi államigazgatási szervek - területi és kerületi hivatalok, földhivatal, (kataszteri hivatal),
  - a bíróságok csak a bíróságokat irányító és vezető szervek esetében és a bíró fegyelmi vétkességét feltételező okokból.
- **területi önkormányzati szervek, pl.:**
  - községi/városi képviselőtestület, polgármester,
  - magasabb területi egység képviselőtestülete, annak elnöke,

- természetes, valamint jogi személyek, amelyek külön törvény értelmében dönthetnek természetes és jogi személyek jogairól és kötelezettségeiről a közigazgatás területén, vagy a természetes személyek és a jogi személyek jogaiba és kötelességeibe a közigazgatás területén másként beavatkoznak, pld.:

- Szociális Biztosító, Egészségügyi Biztosító, (Sociálna poisťovňa, Všeobecná zdravotná poisťovňa)

Az állampolgári jogok biztosának hatásköre nem terjed ki a Szlovák Köztársaság Nemzetgyűlésére, a Szlovák Köztársaság elnökének, a Szlovák Köztársaság kormányának, a Szlovák Köztársaság Számvevőszékének, a Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságának, a hirszerző szolgálatok tevékenységére, a rendőri szervek, az ügyészség, bíróságokat irányító és vezető szervek kivételével és a bíró fegyelmi vétkességét feltételező okokból.

Az állampolgári jogok biztosának jogköre

Az állampolgári jogok biztosának jogában áll:

- belépni a közigazgatási szervek épületeibe (a közigazgatási szerveknek nem áll jogában megtagadni az állampolgári jogok biztosától a belépés jogát)
- kikérni a közigazgatási szervtől a beadvánnyal kapcsolatos iratokat, igazolásokat, valamint magyarázatot (az állampolgári jogok biztosának igényére a közigazgatási szervek kötelesek tájékoztatni, magyarázattal szolgálni a ténybeli, valamint a jogi problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor kötelesek betekintést nyújtani az iratokba, illetve azokat kölcsönadni, kivételt a titoktartásra vonatkozó előírások hatáskörébe tartozó információk képeznek, az ilyen esetben a közigazgatási szerv alkalmazottjának jogában áll az információt megtagadni.
- kérdéseket tehet fel a közigazgatási szerv alkalmazottjának (az állampolgári jogok biztosának jogában áll kérdéseket feltenni személyesen, telefonon, vagy elektronikai úton),
- személyesen beszélni a letartóztatott személyekkel azon a helyen, ahol a fogvatartás, vagy a börtönbüntetés, a katonák büntetése, gyógykezelés, intézeti kezelés, vagy nevelés történik, vagy a rendőrségi fogdában (a személyi szabadságától megfosztott, vagy annak gyakorlásában korlátozott személy által az állampolgári jogok biztosának címzett írásbeli beadványra nem vonatkozik a hivatalos ellenőrzés lehetősége),
- személyesen jelen lenni a szóbeli kihallgatáson és a résztvevők számára kérdéseket tehet fel (az állampolgári jogok biztosáa élhet ezen jogával, maga azonban nem részese az eljárásnak, ebből adódóan bizonyos jogokkal nem rendelkezik, pl. a fellebbezés joga, stb.).

A közigazgatási szervek az állampolgári jogok biztosának kérésére haladéktalanul kötelesek tájékoztatást és magyarázatot adni, valamint lehetővé tenni az iratokba való haladéktalan betekintést vagy azokat haladéktalanul kölcsönözni. Egyéb kötelességeik teljesítése során a törvény húsznapos határidőt ír elő.

Ha a közigazgatási szerv az állampolgári jogok biztosa kérelmének nem tesz eleget, az állampolgári jogok biztosa ezt a tényt a felettes szerv tudomására adja, ha olyan nincs, úgy Szlovák Köztársaság kormányát értesíti. A közigazgatási szerv felettes szerve, annak hiányában Szlovák Köztársaság kormánya az értesítés kézbesítésétől számított húsz napon belül köteles az állampolgári jogok biztosának tudomására hozni az ügyben elfogadott intézkedéseket.

Ha az állampolgári jogok biztosa a megtett intézkedéseket elégtelennek tartja, ezt a tényt a Nemzeti Tanács vagy az általa megbízott szerv tudomására adja. Az állampolgári jogok biztosa Szlovák Köztársaság Alkotmánybíróságán eljárési indítványt kezdeményezhet jogszabályozás összhangjának ügyében Szlovák Köztársaság Alkotmánya 125. cikkének 1. bekezdése szerint, ha azok érvényre juttatása veszélyeztetheti a nemzetközi szerződésből eredő alapvető jogokat vagy szabadságokat vagy emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyet Szlovák Köztársaság megerősített és amely törvény által meghatározott módon került kihirdetésre

Az állampolgári jogok biztosa nem avatkozhat be bírósági eljárásokba, nem résztvevője az eljárásnak, nem indítványozhatja bírósági eljárás megkezdését, nem kézbesítenek számára határozatokat, nem áll jogában fellebbezést benyújtani.

Az állampolgári jogok biztosának nem áll jogában természetes személyek közötti vitákban dönten.

Az állampolgári jogok biztosának nem áll jogában beavatkozni a bíróságok döntéshozatali tevékenységébe.

Beadvány benyújtásának folyamata

Mindenkinek megvan a lehetősége az állampolgári jogok biztosához fordulni:

Írásban (postai úton, faxon, e-mailon, elektronikus formanyomtatványon) az alábbi címre:

Kancelária verejného ochrancu práv

(Állampolgári jogok biztosá Irodája)

Nevädzová 5

P.O.BOX 1

820 04 Bratislava 24

Fax: +421/2/48 28 72 03

e-mail: sekretariat@vop.gov.sk

- személyesen jegyzőkönyv formájában
  - az Állampolgári Jogok Biztosá Irodája székhelyén a Bratislaava-i Nevädzová utca 5. sz. alatt – Ružinov városrészben minden munkanapon 8,00 órától 16,00 óráig előzetes bejelentkezés nélkül,
  - hivatalos napokon Szlovákia régióiban. A régiói fogadásra szükséges az előzetes bejelentkezés a kapcsolattartó számokon.

A beadvány tartalmi kellékei

A beadványból legyen érthető: - milyen ügyet érint,
- melyik közigazgatási szerv ellen irányul,
- mit követel a bejelentő.

A beadvány átvizsgálásának meggyorsítása érdekében egyidejűleg javasoljuk az összes **dokumentum másolatát**, amely a bejelentő birtokában van és amely a bejelentő állítását igazolja. Ha a beadvány nem azt a személyt érinti, aki azt bejelentette, szükséges az beadványhoz az érintett személy **írásos beleegyezése vagy írásos meghatalmazás** az ügyben.

Ha a beadvány bejelentője az állampolgári jogok biztosának tett beadványában nem tünteti fel nevét, családi nevét és címét (jogi személy esetében a megnevezését és a székhelyét), **anonim (névtelen) beadványról** van szó, amelyekben az állampolgári jogok biztosá nem köteles intézkedni. A beadványozó kérheti az állampolgári jogok biztosát **személyazonosságának titkosítására**. Ilyen esetben a beadvány intézése során annak másolata alapján kell eljárni, ahol a személyes adatok nem kerültek feltüntetésre. Ha a beadványozó kérte személyazonosságának titkosítását, a beadvány jellege azonban nem teszi lehetővé annak intézését némely személyes adat hiányában, a beadványozót erről haladéktalanul tájékoztatni kell. Egyaránt figyelmeztetni kell arra, hogy beadványának intézése csak akkor kerül folytatásra, ha a meghatározott határidőben írásos beleegyezését adja saját személye bizonyos szükséges adatainak feltüntetésére.

A Szlovák Köztársaság Alkotmányának második fejezetében foglalt alapvető jogok és szabadságok

Az alapvető jogok és szabadságok biztosítottak a Szlovák Köztársaság területén mindenki számára, tekintet nélkül nemre, fajra, bőrszínre, nyelvre, hitre és vallási felekezetre, politikai, vagy egyéb nézetre, nemzeti, vagy szociális származásra, nemzetiségi, vagy etnikai csoporthoz való tartozásra, vagyonra vagy származásra. Senkit sem szabad ezen okból megkárosítani, előnyben, vagy hátrányban részesíteni. A külföldiek a Szlovák Köztársaságban az Alkotmány által szavatolt jogokat és szabadságokat élvezik, amennyiben azok nem csupán a saját állampolgárokat illetik meg.

A Szlovák Köztársaság Alkotmánya által szavatolt alapvető jogok és köteleességek közé tartoznak :

1. Alapvető emberi jogok és szabadságok (14 - 25 Cikk.)

Mindenkinek joga van az élethez, a személyisége és magánélete megőrzéséhez, tilos a kínzás, a kegyetlen, embertelen, vagy megalázó bánásmód és büntetés, biztosított a személyes szabadság, tilos a kényszermunka, illetve szolgálat, mindenkinek joga van emberi méltóságának, becsületének és jó hírnevének, ill. nevének megőrzésére, családi- és magánéletének megőrzésére meg nem engedett gyülekezés ellen, személyi adatainak nyilvánosságra hozatala iránti védelemre, szavatolt a vagyombirtoklási jog, a magánlak sérthetlensége, a levéltitok, valamint az egyéb személyi adatokra vonatkozó titoktartás, a mozgásszabadság, a saját állampolgár kitoloncolásának tiltása, a gondolat, a lelkiismeret, a vallási hovatartozás szabadsága, a vallás megváltoztatásának joga, a saját gondolatok nyilvánosságra hozatalának, vallási oktatásban való részvétel joga, az egyházi szervezet - **katonai szolgálat** - senkit sem lehet katonai szolgálatra kényszeríteni, amennyiben az ellentmond lelkiismereti, vagy vallási meggyőződésének.

2. Politikai jogok (26 - 32. Cikk)

Szólásszabadság és az információkhoz való jog, a véleménynyilvánítás joga, nyomtatványok kiadása, a cenzura tiltása, a hatalmi szervek tájékoztatási kötelezettsége, petíciós jog - az állami szervek, valamint a területi önkormányzati szervekhez való javaslat-, és panasztevés joga, tilos az alapvető jogok és szabadságok korlátozására való felszólítás, tilos petíciókkal a bíróságok független döntéshozatalának korlátozása, a szabad gyülekezésre való jog, a gyülekezést nem lehet a közigazgatási szervek engedélyéhez kötni, a szabad tömörülés joga egyesületekben, társaságokban, szervezetekben, politikai pártok és mozgalmak alapításának a joga, a polgároknak a közügyekben való részvételére vonatkozó joga közvetlenül, vagy választott képviselőik útján (választójog), az állampolgároknak azon joga, hogy ellenálljanak mindenkinek, aki a Szlovák Köztársaság Alkotmányában meghatározott demokratikus rend, az alapvető emberi jogok és szabadságok korlátozására törekedne - azon feltétellel, hogy az alkotmányos szervek tevékenysége, valamint a törvényes eszközök alkalmazása lehetetlenné válik.

3. A nemzetiségi kisebbségek és etnikai csoportok jogai (33 - 34. Cikk.)

A Szlovák Köztársaságban nemzetiségi kisebbségeket, vagy etnikai csoportokat alkotó állampolgároknak joga van :

- a sokoldalú fejlődésre, mindenekelőtt saját kultúrájának fejlesztésére, az információknak anyanyelven történő terjesztésére és befogadására, nemzetiségi társulatokban való tömörülésre, kulturális és oktatási intézmények létrehozatalára és fenntartására,
- joga van anyanyelven történő oktatáshoz,
- saját nyelvét hivatalos eljárás során használni,
- résztvenni a nemzetiségi kisebbség és etnikai csoport problémáinak megoldásában

A bármelyik nemzeti kisebbséghez, vagy etnikai csoporthoz való hovatartozás nem válhat senkinek sem a hátrányára !

Az itt felsorolt jogok gyakorlása által azonban nem veszélyeztethető a Szlovák Köztársaság szuverenitása és területi egysége, valamint a lakosság többi részének megkülönböztetése.

4. A gazdasági, szociális és a kultúra gyakorlásának joga (35 - 43. Cikk)

A hivatás szabad megválasztásának joga, az arra való felkészülés, a vállalkozáshoz, vagy egyéb kereseti tevékenység gyakorlásához való jog, a polgároknak a munkához való joga, valamint a megfelelő anyagi ellátáshoz való jog azon személyek számára, akik nem saját maguk által okozott tények folytán nem képesek ezen jogukkal élni, a megfelelő és kielégítő munkafeltételekhez, az elvégzett munka utáni igazságos bérhez való jog, az önkényes megkülönböztetés és elbocsátás, a munka utáni pihenés, a szabadság, a kollektív egyeztetés, a munkabiztonság és egészségvédelem joga, (szakszervezetek létrehozásának joga), a munka beszüntetésének joga, az egyes munkavállalók csoportjának kiemelt védelme (nők, fiatalok, hátrányos helyzetűek), az öregség, munkaképtelenség esetén, a családfenntartó elvesztése utáni megfelelő ellátáshoz való jog, az egészség védelmére való jog, térítésmentes egészségügyi ellátás egészségbiztosítás alapján, az egészségügyi segédeszközök kiutalására vonatkozó jog a törvényben meghatározott kereteken belül, a házasság, a szülők, a család, különösen a várandós nők védelme, családi nevelés és gondoskodás, a képzésre vonatkozó jog, a művészet és a tudományos kutatás szabad megválasztásának a joga.

5. A környezet és a kulturális örökség védelmének joga (44 - 45. Cikk)

A kedvező környezethez, valamint a környezet állapotáról szóló időszerű és teljes információhoz való jog.

6. A bírósági eljárásra és egyéb jogi védelemre vonatkozó jogok (46 - 50. Cikk)

A bírósági eljárásra és egyéb jogi védelemre vonatkozó jogok közé tartozik például : annak a joga, hogy az állampolgár független és pártatlan bíróság előtt érvényesíthesse jogait a törvényben meghatározott feltételek alapján, a közigazgatási szervek döntéseinek bírósági felülvizsgálatára vonatkozó jog, a bíróság, vagy más állami, ill. közigazgatási szerv törvényellenes döntése nyomán keletkezett kár megtérítése, a vallomástétel megtagadásának joga, amennyiben ezáltal saját magát, vagy közeli hozzátartozóját veszélyeztetné büntető eljárás megindításával, jogsegély nyújtására vonatkozó jog bíróságok, állami, vagy közigazgatási szervek előtti eljárásoknál a törvény által meghatározott feltételek között, a tolmácshoz való jog, az ügynek főlöszleges halogatás

nélküli nyilvános megtárgylásának joga, minden bizonyítékhoz való hozzászólás joga, arra vonatkozó jog, hogy az, aki ellen folyik a büntető eljárás, mindaddig büntetlennek legyen nyilvánítva, ameddig a bíróság jogerősen ki nem mondja az illető bűnösségét (ártatlanság vélelm), a gyanúsított joga, hogy időben felkészülhessen saját védelmére, hogy saját maga, illetve védőügyvéd közbenjárásával védekezhessen (a védelemhez való jog), a gyanúsítottak a vallomástétel megtagadásának joga.

7. **Menedékjog** a politikai és szabadságjogaik érvényesítése miatt üldözött külföldi állampolgárok számára. A menedékjogot azoktól lehet megtagadni, akik az alapvető emberi jogok és szabadságokkal ellentétesen jártak el.

A leggyakoribb kérdések és válaszok

1. Mit jelent az, hogy az állampolgári jogok biztos csak „az alapvető jogokat és szabadságokat” védelmezi és hol vannak azok szabályozva?

Az alapvető jogok és szabadságok a különös jelentőségű szubjektív jogok sajátos kategóriáját jelentik. Azzal jellemezhetők, hogy ezen jogok **nem vonhatók meg, nem tulajdoníthatók el, nem évülnek el és nem szüntethetők meg.** Senkit sem szabad megfosztani ezen jogaitól (pld. törvénnyel) és senki sem mentesítheti fel magát ezen jogok alól (pld. feladni ezen jogokat). Olyan jogokról van szó, amelyek az egyén számára nem az állam jogrendjébe való beiktatásból keletkeznek, hanem fordítva, **az egyén közvetlen helyzetéből adódnak.** Az alapvető jogok és szabadságok Szlovák Köztársaság Alkotmányának második fejezetében, valamint nemzetközi szerződésekben és megállapodásokban vannak szabályozva (például Gyermek jogairól szóló megállapodás, Emberi jogok általános nyilatkozata és egyebek).

2. Melyek a „közigazgatási szervek”?

Közigazgatási szervek alatt értendők:

- **államigazgatás szervei** (pld. minisztériumok, államigazgatás központi szervei, körzeti hivatalok, kerületi hivatalok ...)
- **helyi önkormányzati szervek** (pld. polgármester, főpolgármester, felsőbb területi egység elnöke, képviselőtestület....)
- **természetes és jogi személyek, akik külön törvény alapján döntenek a közigazgatás területén előforduló jogokról és köteleességekről vagy a közigazgatásban lévő természetes személyek és jogi személyek jogaiba és köteleességeibe másként beavatkoznak** (pld. szociális biztosító, egészségügyi biztosító).

3. Mit tartalmaz az állampolgári jogok biztosának benyújtott beadvány?

A beadványból nyilvánvalónak kell lenni, **milyen ügyet érint és melyik közigazgatási szerv ellen irányul és mit követel a beadványozó.** A beadvány átvizsgálásának meggyorsítása érdekében javasoljuk az összes irat másolatának csatolását, amely a beadványozónak az adott ügyben rendelkezésére áll és amelyek állítását igazolják. Ha a beadvány nem azt a személyt érinti, aki azt benyújtotta, szükségszerű az érintet személy **írásos beleegyezése vagy írásos meghatalmazás** az ügyben.

4. Szükséges, hogy a beadványban feltüntessem családi-és utónevemet ?

Az ügy rendes elintézése érdekében javasoljuk, hogy a beadvány előterjesztője feltüntesse személyes adatait. A beadvány, amelyben hiányzik a beadványozó utóneve, családi neve és címe (jogi személynek az elnevezése és székhelye), **anonim beadványnak van tekintve.** Az állampolgári jogok biztosának anonim beadvánnyal foglalkozni nem kell. Ha az ügyfél tart a személyes adatainak nyilvánosságra hozatalától, felkérheti az állampolgári jogok biztosát azok titkosítására. Az olyan esetben a beadvány ügyintézése során csupán a személyi adatok mellőzésével kezelik az ügyet. Ha az ügyfél kérte kilétének a titokban tartását, de az ügy jellege nem teszi lehetővé az intézést néhány személyi adat felhasználása nélkül, az állampolgári jogok biztosa erről haladéktalanul értesíti az ügyfelet és egyúttal figyelmezteti, hogy az ügyintézés csupán abban az esetben fogja folytatni, ha írásos beleegyezését adja személyi adatainak felhasználásába.

5. Elintézi- e az állampolgári jogok biztos a beadványt, ha az nem tartalmazza az összes előírt kelléket ?

Amennyiben a beadvány nem tartalmazza az összes szükséges adatot, vagy azokból nem lehet megtudni az ügy pontos jellegét, az állampolgári jogok biztos a haladéktalanul felszólítja az ügyfelet az adatok kiegészítésére. Abban az esetben, ha a beadványozó megszabott, nem rövidebb mint hét napos határidőn belül nem egészíti ki a kért adatokkal beadványát, úgy azt az állampolgári jogok biztos a elhalasztja. Erről az állampolgári jogok biztos a írásban értesíti az ügyfelet.

6. Benyújtható-e a beadvány elektronikus postával is?

Az állampolgári jogok biztosának benyújtható beadvány írásban, szóban jegyzőkönyvezve, távirással, telefaxon vagy elektronikus postával.

7. Van-e hozzáférhetőség minta- vagy formanyomtatványhoz az állampolgári jogok biztosához való beadvány benyújtására?

Az állampolgári jogok biztosának való beadvány benyújtásának részleteiről az állampolgári jogok biztosának Irodája információs ismertetőiben tájékoztat, amelyek a bratislavai irodában a Nevädzová utca 5. sz. alatt rendelkezésre állnak és a www.vop.gov.sk honlapon, ahol közzé vannak téve a beadvány formanyomtatványai is, amit ki lehet tölteni és interneten közvetlen az állampolgári jogok biztosának elküldeni. A beadványt támogató segédanyagok és formanyomtatványok a Szlovákiában élő nemzeti kisebbségek nyelvén is rendelkezésre állnak, mellyel kapcsolatban ratifikálva voltak a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájáról szóló 588/2001 Tt.sz. Megállapodás rendelkezései, és pedig bolgár, cseh, horvát, magyar, német, lengyel, roma, ruszin és ukrán nyelven. A felsorolt nyelveken kívül információk található az állampolgári jogok biztosának tevékenységéről angol, francia, spanyol, orosz és arab nyelven is.

8. Az állampolgári jogok biztosával kapcsolatban használhatom az anyanyelvemet?

Az állampolgári jogok biztosáról szóló törvény lehetővé teszi a természetes személyek számára az anyanyelv használatát. A tolmácsolással kapcsolatos kiadások az államot terhelik.

9. Visszavonhatjuk-e beadványunkat hasonlóan mint a keresetet?

Igen. Az eljárás szempontjából ezt semmi sem gátolja. A beadványozó ezt megteheti, ameddig az állampolgári jogok biztosa beadványát el nem intézte. Ezáltal az állampolgári jogok biztosánál lévő eljárás, tekintettel a beadvány intézésének törvény által meghatározott módjára, a beadvány elhalasztásával zárul le.

10. Képviselhet-e más személy bennünket az állampolgári jogok biztosa előtti eljárásban?

Igen. A személyes adatok védelmének megőrzése érdekében kimondottan célszerű megtenni a beadvány benyújtásánál, vagy írásban vagy szóban jegyzőkönyvbe foglalva. Nincs szükség a meghatalmazás jegyzői hitelesítésére, minthogy az állampolgári jogok biztosához fordulhat mindenki, aki úgy véli, hogy a közigazgatási szervek eljárással, döntéssel vagy tétlenséggel megsértették alapvető jogait és szabadságait.

11. Milyen gyorsan lesz a beadványom elintézve, ha az állampolgári jogok biztosához fordulok azzal? Van-e erre vonatkozóan valamiféle határidő?

Az állampolgári jogok biztosának feladatairól szóló törvény nem írja elő az ügyintézés határidejét. A beadványok beérkezésük sorrendjében kerülnek ügyintézésre. Az ügyintézés gyorsasága a beadványok mennyiségétől és bonyolultságától függ. Az intézés gyorsasága az ügy terjedelmétől és bonyolultságától függ.

12. Köteles az állampolgári jogok biztosa tájékoztatást nyújtani a beadványom intézésének folyamatáról? Kapok az állampolgári jogok biztosától valamilyen írásbeli választ?

Közvetlenül a beadvány átvételét követően rásban értesítik az ügyfelet beadványának átvételéről, annak számáról, ill. a szükséges esetleges kiegészítéséről. Ha a beadvány kielégíti a törvényben előírt feltételeket, az állampolgári jogok biztosa az ügyféllel tudatja, hogy az ügyét megoldásra átvette. Az ügy kivizsgálása során az állampolgári jogok biztosa külön nem tájékoztatja az ügyfelet. A vizsgálat eredményéről azonban az állampolgári jogok biztosa minden esetben írásban tájékoztatja az ügyfelet.

13. Kell-e az állampolgári jogok biztosának magyarázatot adni természetes személyek vagy jogi személyek számára az általánosan kötelező jogszabályokról és azok konkrét rendelkezéseiről?

Az állampolgári jogok biztosának hatáskörében nincs beiktatva a kötelező jogi állásfoglalások juttatása vagy az általánosan kötelező jogszabályok magyarázata természetes személyek vagy jogi személyek számára.

14. Jogában áll az állampolgári jogok biztosának kezdeményeznie a jogszabály módosítását?

Az állampolgári jogok biztosa nem jogosult törvényhozási kezdeményezésre.

Az állampolgári jogok biztosáról szóló törvény értelmében amennyiben a beadvány ügyintézése során az állampolgári jogok biztosa olyan tényt állapít meg, amely arról tanuskodik, hogy a törvény, az egyéb, általánosan érvényű jogszabály, vagy a közigazgatási szerv által kiadott belső szabályzat megsérti a természetes, vagy a jogi személyek alapvető jogait és szabadságát, javaslatot tehet az illetékes szervnél az ilyen jogszabály módosítására, vagy megszüntetésére.

15. Fordulhatok a beadvánnyal az állampolgári jogok biztosához, ha a jogaim csorbulása óta eltelt több mint tíz év ? Köteles-e az állampolgári jogok biztosá az ilyen beadványt elfogadni?

Az 564/2001 Tt. sz., az állampolgári jogok biztosáról szóló törvény értelmében az ügyet berekesztheti, amennyiben a vonatkozó eseménytől a beadvány átvételének napjáig három évnél hosszabb idő telt el.

16. Az állampolgári jogok biztosának eljárása fizetség ellenében történik?

Nem. Az állampolgári jogok biztosának tevékenysége az ügyfél számára térítésmentes.

17. Fellebbezéssel lehet-e élni az állampolgári jogok biztosának határozata ellen? Például az Európai Ombudsmanhoz?

Az állampolgári jogok biztosának nincs döntéshozatali jogköre. Az ügyfelet beadványának megvizsgálásáról csupán arról értesíti, hogyan intézte el az ügyét. Az állampolgári jogok biztosának nincs felső szerve, akihez az ügyfél a beadványának intézésével kapcsolatos elégedetlenségének esetében fellebbezéssel fordulhatna. Az Európai Ombudsmannek sem terjed ki a jogköre arra vonatkozóan, hogy felülvizsgálja a regionális ombudsmanok korábbi döntéseit. Az Európai Ombudsman jogköre kizárólag az Európai Unió intézményei és szervei helytelen döntéseinek kivizsgálására terjed ki.

18. Szükséges az állampolgári jogok biztosához fordulni, mielőtt az állampolgár az Európai Emberjogi Bíróságnál Strasbourgban tenne panaszt?

Nem. Az Európai Emberjogi Bíróság Strasbourgban nem követeli meg, hogy az országon belüli jogorvoslás keretében a panaszos az állampolgári jogok biztosához is forduljon. A Bíróság az Emberi Jogok és Szabadságok Védelméről szóló Megállapodás 13. Cikke értelmében az ombudsmani intézményt - annak határozathozatali jogkörének hiányára való tekintettel - nem tartja a jogorvoslás hathatós eszközének.

19. Vizsgálhatja-e az állampolgári jogok biztosá az illetékes rendőri testület által nyomozott bűnügyi bejelentést?

Az állampolgári jogok biztosának hatásköre egyebeken kívül nem vonatkozik a rendőri testület nyomozóinak, az ügyészség és a bíróságok döntési jogköreire, a bíróságokat irányító és vezető szervek, valamint a bíró fegyelmi vétségét feltételező okok kivételével.

20. Az illetékes szerv visszautasította bekebelezni az ingatlant a felújított teleknyilvántartás lajstromába (Register obnovenij evidencie pozemkov – ROEP). Ez ellen óvást indítottam, amelyben ellenem szóló döntés született. Ezen állapot jóvátétele ügyében fordulhatok-e az állampolgári jogok biztosához?

A szóbanforgó témakört a telek-tulajdon rendezését illető egyes intézkedésekről szóló 180/1985.Tt.sz. törvény, valamint a törvény későbbi módosításai szabályozzák. A törvény rendelkezései szerint az óvási döntés bíróságon felülvizsgálható. Az állampolgári jogok biztosá döntési jogkörrel nem rendelkezik, nem jogosult beavatkozni a bíróságok tevékenységébe és határozatába, képviselni az ügyfeleket bírósági eljárásokban, sem az eljárás résztvevőinek nevében indítványt vagy jogorvoslatot beadni. Ilyen eljárás megalapozná az alkotmány által szavatolt bírósági hatalom függetlenségének megsértését és ellentétben állna az alkotmányosság alapelveivel.

21. Öröklési eljárás édesanyám elhunytá után 1995 februárja óta folyamatban van és még mindig nem volt jogerősen befejezve. Fordulhatok-e az állampolgári jogok biztosához azon esetben, ha úgy vélelmezem, hogy a bírósági eljárásban felesleges aktatologatásról van szó?

A bírósági eljárás során keletkezett felesleges aktatologatás az állampolgári jogok biztosának hatáskörébe tartozik. Ha a beadványozó jogainak védelmét az állampolgári jogok biztosának közreműködésével kívánja elérni, szükségszerű, hogy beadványában feltüntesse az ügyirat megjelölését, amely alatt a bírósági eljárás folyik, megnevezze az eljárást folytató bíróságot és azt, mikor volt az illetékes bíróság részéről megtéve az adott ügyben az utolsó folyamatilag jogügylet. Egyidejűleg elő kell terjeszteni a tényállást igazoló iratok másolatát. Ebben az összefüggésben azonban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az állampolgári jogok biztosá nem jogosult beavatkozni a bíróságok tevékenységébe és döntésébe, beleszólni a bírósági eljárásba, képviselni a résztvevőket bírósági eljárásokban, sem indítványt vagy jogorvoslatot beadni az ügyfelek nevében. Ilyen eljárás megalapozná a Szlovák Köztársaság Alkotmánya által garantált bírósági hatalom függetlenségének megsértését és ellentétben állna az alkotmányosság alapelveivel.

22. SZK sokezer azon állampolgára nevében írok Önnek, akik elvesztették megtakarított pénzüket pénzügyi-lízing társaságokba való befektetéssel. Segíthet az állampolgári jogok biztosá abban, hogy visszakapjuk pénzünköt?

A szóbanforgó pénzügyi-lízing társaságok jogi személyek akik a kereskedelmi cégjegyzékben vannak bejegyezve. Ezekre a társaságokra az állampolgári jogok biztosának hatásköre nem terjed ki, és ezért az ilyen beadványt el kell halasztania.

23. Nemrég megállapították, hogy allergiás vagyok méh-méregre. Van egy kis kertem, ahol le sem ülhetek. Félek. Szomszédunknak a kerítésünk mellett 12 méhkasa van. Amikor megmondtam neki, tegye a méheiket máshová, azt válaszolta, a saját telkén azt tehet, amit akar. Kérem Önt segítsen.

Ha valaki úgy véli, hogy szomszédja az általános viszonyoktól eltérően mértéktelenül zavarja vagy veszélyezteti jogainak érvényre juttatását, a Polgári Törvénykönyv rendelkezései értelmében indítvánnyal fordulhat az illetékes bírósághoz, amely jogosult ilyen ügyben dönteni. Az állampolgári jogok biztosá nem jogosult beleavatkozni a természetes személyek közti kapcsolatokba.

24. Szabad az állampolgári jogok biztosának felülvizsgálni a kerületi bíróság és a kerületi ügyészség döntését?

Az állampolgári jogok biztosának hatásköre törvényes rendelkezések szerint egyebekben kívül nem vonatkozik az ügyészségre és a bíróságokra, bíróságokat vezető és irányító szervek és a bíró fegyelmi vétkességét feltételező okok kivételével. Az állampolgári jogok biztosá nem avatkozhat be az ügyészség és a bíróságok tevékenységébe és döntésébe, nem jogosult belépni a bírósági eljárásba, sem felülvizsgálni a bíróságok döntéseit, sem módosítani, és nem áll rendelkezésére semminemű eszköz, amellyel megszüntethetné vagy saját határozatával helyettesíthetné a bíróságok vagy az ügyészség döntéseit.

Az állampolgári jogok biztosá tevékenységének eredményeiből

Az állampolgári jogok biztosa elintézhette :

I. AZ ÁLLAMIGAZGATÁSSAL KAPCSOLATBAN:

* az ügyek főlegesen elhúzódnása

a) több bírósági eljárásban, pl.:

- éven át tartó pereskedés a kiskorú gyermek utáni tartásdíjról
- éves pereskedés a házastársak közös vagyonának elosztásáról
- éven át tartó hagyatéki eljárás
- 7 évig tartó eljárás 14 éves súlyos egészségi fogyatékos kislány gondozásáról válás után az apja nevelésébe,
- 6 éven át tartó pereskedés a kiskorú gyermek láthatásával kapcsolatban
- az ítélet nem elkészítése és kézbesítése két évvel annak kihirdetése után, s ez Szlovák Köztársaság Alkotmánybírósága végzésének ellenére, amely az eljárásban felesleges aktatologatást állapított meg és a panaszemelőnek 150 000Sk összegű pénzbeli kártérítést ismert el,
- gépkocsiveető ellen vezetett büntető eljárás, aki 5 évvel ezelőtt közúti baleset során halálra gázolta a beadványozók lányát,
- 3 éven át tartó apasági per,
- 2 évig húzódnó büntetőeljárás, amikor a bíróságok saját döntéshozatali hatáskörükről vitáztak,

b) az államigazgatás egyéb, mint bírósági szerveivel kapcsolatban, pl.

- minisztérium 16-hónapos eljárása a beadványozó kérvénye ügyében erőszakosság büntettségével károsított személy kárpótlásáról,
- 8-hónapos eljárás a részbeni rokkantsági nyugdíj elintézéséről,
- felesleges aktatologatás gondoskodási szolgáltatás eljárásában, amely a polgármester részéről volt előidézve, aki az illetékes jogszabályok nem ismerésének következtében több mint egy évig nem adta ki az ügyben keletkezett döntést,
- kerületi oktatásügyi hivatal eljárása, amely a polgárok petícióját 10 hónapos késéssel, az állampolgári jogok biztósának felhívása alapján kezdte intézni és gyakoriak a felesleges aktatologatások a kataszteri hivatal eljárásaiban, valamint a munkahivatalok, szociális- és családjogok eljárásaiban, összefüggésben a nehéz egészségi fogyatékos személy kompenzációs pénzbeli járulékanak elismerésével.

- **egészségvédelemre és ingyenes egészségügyi gondoskodásra való jog megsértése** egészségügyi biztosítás alapján, valamint egészségügyi segédanyagok esetében is, az elítélt bűncselekményt elkövető – nem dohányzó elhelyezése esetében dohányzók között szabadságvesztésének letöltése alatt, tartozás jogtalan behajtása esetében rokkant személytől az egészségbiztosító hivatal által, amely személynél nem keletkezett jogosultság rokkantsági nyugdíjra, valamint jogtalanul kiszámlázott összeg esetében a nyújtott egészségügyi gondoskodásért egészségügyi intézetben.

II. AZ ÖNKORMÁNYZATOKKAL SZEMBEN

- több esetben felgyorsította az építkezési eljárást,
- az állampolgári jogok biztosának kezdeményezésére kizárultak a községi szervek helytelen eljárásai a polgárok állandó lakhelyre való bejelentkezései során,
- az állampolgári jogok biztosának kezdeményezése alapján megszüntetésre került a község általánosan elkötelező rendelete, amely ellentétben állt Szlovák Köztársaság érvényes jogszabályozásával,
- több esetben történt meg, hogy csak az állampolgári jogok biztosának beavatkozása után válaszolták meg az információkhoz való szabad hozzájárulástól szóló törvény szerinti kérdéseket,
- az állampolgári jogok biztosának jogsértést mutatott ki az ügy megtárgyalása során felesleges aktatologatás nélkül az önkormányzati kerület szerveinek eljárásában, összefüggésben a polgár panaszának intézésével,
- az állampolgári jogok biztosának kezdeményezésére megszüntették a község által törvénnyel ellentétben álló szabálysértési eljárást,
- az állampolgári jogok biztosának törvény által elrendelt köteleesség megszegését állapította meg a község polgármestere által óvoda megszüntetésének ügyében és az ügyet az illetékes járási ügyészségnek továbbította.

III. TERMÉSZETES ÉS JOGI SZEMÉLYEK VISZONYÁBAN, AMELYEK KÜLÖN TÖRVÉNY SZERINT DÖNTENEK A TERMÉSZETES SZEMÉLYEK ÉS A JOGI SZEMÉLYEK JOGAIRÓL ÉS KÖTELESSÉGEIRŐL KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETEN, VAGY A TERMÉSZETES SZEMÉLYEK ÉS A JOGI SZEMÉLYEK JOGAIBA ÉS KÖTELESSÉGEIBE KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETEN MÁSKÉNT AVATKOZNAK BE

- az ügynek a Szociális Biztosító általi indokolatlan halogatása a nyugdíjbiztosítási járulék kiutalásánál,
- a művelődéshez való jog érvényesítése a nyolcéves gimnáziumon való felvételi vizsgával kapcsolatban,
- a megfelelő anyagi biztosításhoz való jog megsértése elleni fellépéssel, amikor a Szociális Biztosító a helytelen megítélés folytán elutasította az özvegyi nyugdíj folyósítását, valamint megszüntette a rokkantsági nyugdíj folyósítását.

Hol és miként szerezhethünk információkat az állampolgári jogok biztosáról?

Az állampolgári jogok biztosának honlapján: www.vop.gov.sk

Ezen a honlapon információk találhatóak az állampolgári jogok biztosának tevékenységéről és hatásköréről, valamint formanyomtatványok beadvány benyújtására, amely kitölthető és közvetlenül interneten elküldhető az állampolgári jogok biztosának és ezek az információk a Szlovákiában élő kisebbségek nyelvén is közzé vannak téve, amelyeknek viszonyában ratifikálva voltak a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájáról szóló 588/2001.Tt.sz. Megállapodás rendelkezései, **bolgár, cseh, horvát, magyar, német, lengyel, roma, ruszin és ukrán** nyelven.

A fenti nyelveken kívül az állampolgári jogok biztosának tevékenységéről és hatásköréről szóló információk hozzáférhetők **angol, francia, spanyol, orosz és arab** nyelven.

Az állampolgári jogok biztosának működéséről információk szerezhetők az **Állampolgári Jogok Biztosa Irodája székhelyében** az alábbi címen:

Kancelária verejného ochrancu práv

P.O.BOX 1, 820 04 Bratislava 24

Tel.sz.: 02/48287401, 02/43634906

Fax: 02/48287401

e-mail: sekretariat@vop.gov.sk

Az állampolgári jogok biztosát előzetes megrendelés nélkül személyesen meglátogathatjuk **Bratislavában – Ružinov városrészben**, Nevädzová utca 5.sz. alatt minden munkanapon 8,00 órától 16,00 óráig. Beadványozókat fogadjuk hivatalos napokon **Szlovákia régióiban is**. Közelebbi információkat az Állampolgári Jogok Biztosa Irodája kapcsolattartó számain juttat.